

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2024-2025

Anul de studiu II / Semestrul IV

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	TEOLOGIE ORTODOXĂ
1.3. Departamentul	ARTĂ RELIGIOASĂ
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	2024-2027
1.6. Programul de studii/calificari COR/grupă de bază ESCO*	ARTĂ SACRĂ

* conform Planului de învățământ

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Introducere în Teologia liturgică (II)		2.2. Cod disciplină		218			
2.3. Titularul activității de curs			Mihail Khalid QARAMAH						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator			Mihail Khalid QARAMAH						
2.5. Anul de studiu		II	2.6. Semestrul		IV	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					17
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					6
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					6
d. Tutoriat					1
e. Examinări					1
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					2

3.7 Total ore studiu individual	33
3.8 Total ore activități universitare	42
3.9 Total ore pe semestru	75
3.10 Numărul de credite**	3

* 1 credit = 25 ore

**Se recomandă ca 3.7 să fie mai mare sau egal cu 3.8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoproiector, laptop, flipchart
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	sală dotată cu tablă, videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	- Cunoașterea și utilizarea terminologiei liturgice; - Cunoașterea, definirea și înțelegerea evoluției istorice a rânduielilor liturgice ale Bisericii Ortodoxe; - Aplică teorii și metode realităților practice pastorale
Competențe transversale	- Aplicarea regulilor de muncă organizată și eficientă, a unor atitudini responsabile față de domeniul didactic-științific, pentru valorificarea creativă a propriului potențial, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională; - Cunoaște și respectă principiile și normele de etică profesională; - Culege informații din medii științifice străine, adaptând și aplicând aceste valori noi

	propriei doctrine și practici liturgice
--	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Însușirea cunoștințelor privitoare la instituirea și dezvoltarea cultului divin. - Cunoașterea temeinică a rânduielilor de cult. - Cunoașterea conținuturilor teologice și duhovnicești ale slujbelor divine. - Familiarizarea cu aspectele practice ale slujirii liturgice.
7.2 Obiectivele specifice	Cunoaște și poate aplica conceptul de lucrare liturgică; - Definește și explică evoluția generală a cultului creștin; - Cunoaște trăsăturile specifice ale cultului liturgic al BOR; - Cunoaște și poate explica diferențele între treptele liturgice sacramentale; - Cunoaște evoluția istorică a calendarului, dezbaterile teologice în această privință și nominalizează corect principalele sărbători și data acestora;

8. Conținuturi*

8.1. Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în studiul Liturghiei bizantine Prezentarea cursului (obiectul, împărțirea materiei, metoda de studiu...);	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore
2. Liturghia la Constantinopol în vremea Sfântului Ioan Hrisostom Prezentarea principalelor izvoare primare necesare studierii liturghiei creștine	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore
3. Liturghia euharistică în descrierea Sfântului Maxim Mărturisitorul	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore
4. Comentariul liturgic atribuit Sfântului Gherman al Constantinopolului	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore
5-7. Formularele euharistice în Cod. Barberini gr. 336: Liturghia Sfântului Vasile, cea a Sfântului Ioan Hrisostom și Liturghia Darurilor Înainte-sfințite	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	6 ore
8-9. Dezvoltări ale Liturghiei după victoria iconodulilor	Prelegere Materiale didactice imprimate Videoproiector	4 ore
10-11. Comentariul liturgic al Sfântului Nicolae Cavasila	Prelegere Materiale didactice imprimate Videoproiector	4 ore
12. Comentariul liturgic al Sfântului Simeon al Tesalonicului	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	2 ore
13-14. Liturghia ortodoxă astăzi: uniformizare, practici locale și reformă liturgică	Prelegere Videoproiector Materiale didactice imprimate	4 ore
1.2. Bibliografie orientativă: 2. Karl Christian Felmy, De la Cina de Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe. Un comentariu istoric, trad. I. I. Ică jr. (Sibiu: Deisis, 2008) 3. FOUNDOULIS, Ioannis, Dialoguri liturgice (I-V), trad. Manolache/S. Preda, Ed. Bizantină, 2008-2011. 4. MATEOS, sj., Juan, Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină. Trad. și note: C. Login. Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007; 5. NECULA, Nicolae, Tradiție și înnoire în slujirea liturgică, voi. I și II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, 2001; voi. III, EIBMBOR, București, 2004; 6. PRUTEANU, Petru, Liturghia Ortodoxă: istorie și actualitate, Ed. Sophia, Buc., 2008; 7. SCHMEMANN, Alexander, Euharistia - Taina împărăției, trad. B. Răduleanu, Ed. Anastasia		

8. Sfântul CABASILĂ, Nicolae, Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii, trad. rom., Ed. IBMBOR, Buc. 1997; 9. ICĂ, Ioan, jr. (ed.), Împărtășirea continua cu Sfintele Taine. Dosarul unei controverse, Mărturiile Tradiției, Deisis, Sibiu, 2006 10. STĂNILOAIE, Dumitru, Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986 11. STREZA, Ciprian, Anaforaua Euharistică a Sfântului Vasile cel Mare. Istoria, text, analiză comparată, comentariu teologic, Ed. Andreiana, Sibiu, 2009 12. TAFT, Robert SJ, O istorie a Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur, vol. II/1 (2012), vol. II/2 (2013), vol. IV (2008), trad. C. Login, ClujNapoca, Edit. Renașterea; 13. ICĂ, Ioan jr., De la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului, Deisis, Sibiu, 2011 14. Alte studii recomandate pe parcurs;		
14.2. Seminar		
1. Prezentarea instrumentelor de lucru, a cerințelor și a metodologiei Prezentarea metodologiei de desfășurare a seminarelor și a metodei de examinare; prezentarea manualelor și a bibliografiei Prezentarea cursanților	Dialog, prezentarea suporturilor didactice și a bibliografiei; dialog; dezbateri	1 oră
2-3. Scurtă istorie a ritului bizantin	dialog; dezbateri;	2 ore
4-5. Prothesisul în ritul bizantin	Lucru pe texte; dialog; dezbateri; prezentare de lucrări de seminar.	2 ore
6-7. Liturghia Cuvântului în ritul bizantin	Lucru pe texte; dialog; dezbateri; prezentare de lucrări de seminar.	2 ore
8-10. Liturghia euharistică bizantină	Lucru pe texte; dialog; dezbateri; prezentare de lucrări de seminar.	3 ore
11-12 Liturghia Darurilor Înainte-sfințite	Lucru pe texte; dialog; dezbateri; prezentare de lucrări de seminar.	2 ore
13. Liturghia ortodoxă și reforma liturgică	Lucru pe texte; dialog; dezbateri; prezentare de lucrări de seminar.	1 oră
14. Recapitulare - Vor fi reluate subiectele cu grad mai mare de dificultate; pregătirea pentru examen.	Dialog, dezbateri	1 oră
14.3. Bibliografie orientativă: 1. FOUNDOULIS, Ioannis, Dialoguri liturgice (I-V), trad. Manolache/S. Preda, Ed. Bizantină, 2008-2011. 2. MATEOS, sj., Juan, Celebrarea Cuvântului în Liturghia Bizantină. Trad. și note: C. Login. Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2007; 3. NECULA, Nicolae, Tradiție și înnoire în slujirea liturgică, voi. I și II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 1996, 2001; voi. III, EIBMBOR, București, 2004; 4. PRUTEANU, Petru, Liturghia Ortodoxă: istorie și actualitate, Ed. Sophia, Buc., 2008; 5. SCHMEMANN, Alexander, Euharistia - Taina împărăției, trad. B. Răduleanu, Ed. Anastasia 6. Sfântul CABASILĂ, Nicolae, Tâlcuirea dumnezeieștii Liturghii, trad. rom., Ed. IBMBOR, Buc. 1997; 7. ICĂ, Ioan, jr. (ed.), Împărtășirea continua cu Sfintele Taine. Dosarul unei controverse, Mărturiile Tradiției, Deisis, Sibiu, 2006 8. STĂNILOAIE, Dumitru, Spiritualitate și comuniune în Liturghia Ortodoxă, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1986 9. STREZA, Ciprian, Anaforaua Euharistică a Sfântului Vasile cel Mare. Istoria, text, analiză comparată, comentariu teologic, Ed. Andreiana, Sibiu, 2009 10. TAFT, Robert SJ, O istorie a Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur, vol. II/1 (2012), vol. II/2 (2013), vol. IV (2008), trad. C. Login, ClujNapoca, Edit. Renașterea; 11. ICĂ, Ioan jr., De la Dionisie Areopagitul la Simeon al Tesalonicului, Deisis, Sibiu, 2011		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Utilizează corect concepte liturgice în dezbateri publice cu nivel mediu de științificitate.

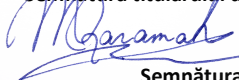
10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Evaluare finală	Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect formulat pe baza suportului de curs	40%
		Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect formulat pe baza bibliografiei	20%
		Implicare în dezbateri și activități didactice, complementare, realizată prin observație directă și comunicată înaintea examenului.	10%
10.5 Seminar/laborator	Verificare pe parcurs	Participarea activă la seminarii; prezentarea unei lucrări de seminar	30%
10.6 Standard minim de performanță:			
Pentru nota 5 (cinci): Cunoaște principale linii ale evoluției cultului creștin. Nominalizează și identifică principalele izvoare ale cultului creștin. Cunoaște principiile alcătuirii calendarului creștin. Cunoaște cărțile de strănă și le poate întrebuința.			

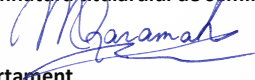
Data completării
22.09.2024

Data avizării în departament
23.09.2024

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Semnătura directorului de departament

